

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного та соціального права

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Право соціального забезпечення:
європейські стандарти та законодавство України
(обов'язковий)**

Реалізується в межах освітньої програми: «Соціальне забезпечення»
(назва)

за спеціальністю: 232 «Соціальне забезпечення»
(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2025

Розробник: Катерина ГОРБАЧОВА, к.ю.н., доцент., доцент кафедри приватного та соціального

права

(підпис) (прізвище, ініціали)

(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри приватного та соціального права (назва кафедри)	протокол від 06.06.2025 № 19
	Завідувач кафедри (підпис) Марина КУЗНЕЦОВА (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Наталія КЛЕЦОВА
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Олег РОГОВЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

Н. Волосин (ПІБ)
В. Срецька (ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

Іван (підпис) Марія Баранів (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 07.07. 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Право соціального забезпечення: європейські стандарти та законодавство України			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет/ Кафедра приватного та соціального права			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення» за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)				
6.	Рівень НРК	6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Весняний семестр (4 семестр)			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл - 150 годин	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
		Денна форма навчання			
		44	30	-	76
		Заочна форма навчання			
10.					
11.	Мова навчання	Українська			
12.	Викладачі	Горбачова Катерина Миколаївна, доцент, доцент кафедри приватного та соціального права.			
1.1	Контактна інформація	Ел. адреса: horbachova1990@gmail.com Години консультацій – кожного понеділка о 12.15, кабінет 109 г			
13.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Освітній компонент «Право соціального забезпечення: європейські стандарти та законодавство України» спрямований на формування у студентів належної правової культури, закладення стійких психологічних стереотипів щодо безумовного дотримання вимог законодавства, захисту законних прав та інтересів учасників. Завданням вивчення (на основі всіх доступних форм і засобів навчання) є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - забезпечити повноцінне оволодіння студентами основних теоретичних положень з усіх правових навичок у соціальному праві та нормативно-правовою базою; - сформуванню розуміння і вміння орієнтуватися у законодавчій базі; - навчити студентів професійно, грамотно і адекватно застосовувати чинне законодавство, що регулює суспільні соціальні відносини; - сформуванню у них необхідні організаційні та вольові навички щодо впливу засобами правового характеру на регулювання зазначених відносин. 			
14.	Мета освітнього компонента	Мета освітнього компонента: надати студентам знання у сфері права соціального забезпечення, орієнтуватись в базі кола суспільних відносин, що регулюються соціальним правом; суб'єктів цих відносин; знати нормативно-правову			

		<p>базу забезпечення таких відносин, а також підстави виникнення та динаміку соціальних правовідносин, їх форму, зміст; порядок організації роботи в громадах; апарат регулювання праці в соціальних громадах.</p>
15.	<p>Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП</p>	<p>Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Трудове право та основи охорони праці, Ринок праці та зайнятість населення, Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень.</p> <p>Освітній компонент є основою для: Методи нарахування соціальних виплат</p>
16.	<p>Політика академічної доброчесності</p>	<p>Політика академічної доброчесності під час викладання курсу послуговується принципам, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншим локальним актам (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p> <p>Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень.</p> <p>Недопустимим під час навчання (згідно ст. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами:</p> <p><i>академічного плагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;</p> <p><i>самоплагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;</p> <p><i>фабрикації</i> - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;</p> <p><i>фальсифікації</i> - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;</p> <p><i>списування</i> - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;</p> <p><i>обману</i> - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;</p> <p><i>хабарництва</i> - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;</p> <p><i>вплив у будь-якій формі</i> (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним</p>

		необ'єктивного оцінювання результатів навчання. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.
17.	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5784
18.	Ключові слова	Пенсійна система, соціальний внесок, міжнародні стандарти, пенсій по інвалідності, страховий стаж, пенсія, допомога, страхування

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹											Як оцінюється РНД	
	Р Н 2	Р Н 4	Р Н 5	Р Н 7	Р Н 8	Р Н 9	Р Н 10	Р Н 13	Р Н 15	Р Н 16	Р Н 18		
ДРН 1. Визначити переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин; аналізувати правові проблеми та вирішувати практичні завдання у галузі соціального права.	x		x			x			x				Практичні заняття за всіма темами курсу
ДРН 2. Формувати правові позиції та здійснювати юридичні дії в відповідності з законодавством України; проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	x	x			x			x					Практичні заняття за всіма темами курсу
ДРН 3. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу вивчення Європейських стандартів у порівнянні із законодавством України; давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;	x			x		x			x	x			Практичні заняття за всіма темами курсу
ДРН 4. Аналізувати сучасні тенденції організаційно-правових форм соціального забезпечення; проблеми права соціального забезпечення в умовах ринкової економіки					x		x					x	Практичні заняття за всіма темами курсу
ДРН 5. Розуміти відмежування та схожість європейських стандартів від українських в праві соціального				x	x			x				x	Практичні заняття за всіма темами

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

забезпечення												курс
ДРН 6. Надавати обґрунтовані висновки щодо окремих відносин соціального забезпечення, та інших відносин пов'язаних із реалізацією особи права на соціальне забезпечення				x		x				x	x	Практичні заняття за всіма темами курсу
ДРН 7. Тлумачити чинне законодавство, яке передбачає правове регулювання окремих видів соціального забезпечення та соціальний захист окремих категорій громадян; застосовувати чинне законодавство			x		x		x				x	Практичні заняття за всіма темами курсу

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Лаб. з.		Рекомендована література ²
	Аудиторна робота	Самостійна робота			
Осінній семестр					
	Лк	П.з / семін. з			
Тема 1. Проблеми методу та система права соціального забезпечення. 1. Виникнення та розвиток концепцій соціальної держави. 2. Соціальна політика: поняття, мета, основні складові та її місце в Україні. 3. Поняття соціального захисту та його структура в Україні.	4	4		8	
Тема 2. Право соціального забезпечення як самостійна галузь права та науки 1. Право соціального забезпечення як наука і навчальна дисципліна. 2. Принципи права соціального забезпечення 3. Джерела і форми права соціального забезпечення.	4	2		6	
Тема 3. Загальна характеристика пенсійної системи в Україні 1. Поняття і система пенсійного права. 2. Поняття та структура пенсійного забезпечення в Україні. 3. Поняття пенсій: ознаки, види та критерії їх розмежування.	4	2		6	
Тема 4. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за законодавством України	4	2		6	

² Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

<p>1. Єдиний соціальний внесок: поняття, розмір та порядок сплати.</p> <p>2. Персоніфікований облік у солідарній системі.</p> <p>3. Права та обов'язки застрахованих осіб.</p>					
<p>Тема 5. Стаж та його юридичне значення для права соціального забезпечення.</p> <p>1. Трудовий стаж, його класифікація та значення в соціальному забезпеченні.</p> <p>2. Загальний та спеціальний трудовий стаж.</p> <p>3. Пільгове обчислення трудового стажу.</p>	4	2		6	
<p>Тема 6. Страховий стаж. Коефіцієнт страхового стажу.</p> <p>1. Поняття страхового стажу та його значення для призначення пенсії.</p> <p>2. Коефіцієнт страхового стажу.</p> <p>3. Єдиний внесок та його основні риси.</p>	4	2		6	
<p>Тема 7. Правове регулювання призначення страхових пенсій за віком у солідарній системі.</p> <p>1. Поняття та механізм призначення пенсій за віком у солідарній системі.</p> <p>2. Пенсії за віком на пільгових умовах.</p> <p>3. Надбавки та підвищення пенсій за віком.</p>	4	2		6	
<p>Тема 8. Правове регулювання призначення страхових пенсій по інвалідності та в разі втрати годувальника у солідарній системі.</p> <p>1. Поняття та механізм призначення пенсій по інвалідності у солідарній системі.</p> <p>2. Поняття та механізм призначення пенсій у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.</p> <p>3. Пенсії по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника в наслідок нещасного випадку на виробництві або професійному захворюванні.</p>	4	4		6	
<p>Тема 9. Правове регулювання призначення пенсій окремим категоріям громадян за</p>	4	2		6	

<p>законодавством України та законодавством ЄС.</p> <p>1. Пенсійне забезпечення військовослужбовців осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та інших осіб.</p> <p>2. Пенсійне забезпечення осіб, постраждалих внаслідок техногенно-екологічних катастроф.</p> <p>3. Пенсійне забезпечення науково-педагогічних працівників.</p> <p>4. Пенсії за особливі заслуги перед Україною.</p>					
<p>Тема 10. Система недержавного пенсійного забезпечення.</p> <p>1. Історія недержавного пенсійного забезпечення.</p> <p>2. Концепція державної політики щодо регулювання діяльності у сфері недержавного пенсійного забезпечення в Україні.</p> <p>Система недержавного пенсійного забезпечення.</p>	4	2		6	
<p>Тема 11. Державні допомоги за законодавством України в порівнянні з країнами ЄС.</p> <p>1. Поняття державних соціальних допомог.</p> <p>2. Види та класифікація державних соціальних допомог.</p> <p>3. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.</p>	4	4		6	
<p>Тема 12. Державні допомоги за законодавством України.</p> <p>1. Поняття державних соціальних допомог.</p> <p>2. Види та класифікація державних соціальних допомог.</p> <p>3. Інші види державних соціальних допомог.</p>	2	2		8	
Всього в осінньому семестрі	44/-	30/-		76/-	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Та класифікація державних	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Визначити переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин; аналізувати правові проблеми та вирішувати практичні завдання у галузі соціального права.	- проведення лекційних та практичних занять з використання мультимедійних технологій.	11	- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт.	11
ДРН 2. Формувати правові позиції та здійснювати юридичні дії відповідності законодавством України; проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань.	11	- аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем.	11
ДРН 3. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу вивчення Європейських стандартів у порівнянні із законодавством України; давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань.	11	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	11
ДРН 4. Аналізувати сучасні тенденції організаційно-правових форм соціального забезпечення; проблеми права соціального забезпечення в умовах ринкової економіки	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань.	11	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та	11

			написання ґрунтовних висновків до роботи	
ДРН 5. Розуміти відмежування та схожість європейських стандартів українських в праві соціального забезпечення	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань.	10	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	11
ДРН 6. Надавати обґрунтовані висновки окремих соціального забезпечення, інших пов'язаних реалізацією права на соціальне забезпечення	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань.	10	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	11
ДРН 7. Тлумачити чинне законодавство, яке передбачає правове регулювання окремих соціального забезпечення та соціальний захист окремих категорій громадян; застосовувати чинне законодавство	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань.	10	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	10
Всього годин		74		76

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1-7)	35 балів/35%	До 7 тижня
1.1	Письмові контрольні роботи	10 балів /10%	щотижня
1.2	Тестування	10 балів /10%	щотижня
1.3	Робота з практикумом	15 балів/15%	щотижня
2	Модуль 2 (теми 8-14)	35 балів/35%	До 15 тижня
3.1	Письмові контрольні роботи	10 балів /10%	щотижня

3.2	Тестування	10 балів /10%	щотижня
3.3	Підготовка та захист ситуативних завдань	15 балів/10%	13-14 тиждень
5	Іспит – теоретичні та тестові питання	30 балів/30%	За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1	<i><10 балів</i>	<i>10-20</i>	<i>20-30 балів</i>	<i>35 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Модуль 2	<i><10 балів</i>	<i>10-20</i>	<i>20-30 балів</i>	<i>35 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Іспит – теоретичні та тестові питання	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання не виконано	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками	Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано	Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано

¹ Зазначити компонент сумативного оцінювання

² Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

5.1.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
	Виконання завдань з практикуму	На кожне семінарське заняття
	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом всього семестру
	Проходження тестування та модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
	Усний зворотний зв'язок від викладача під час написання тез та підготовки мультимедійної презентації та виступу-інформування	До 15 тижня

Шкала оцінювання, що діє в Сумському національному аграрному університеті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 30, ст. 141.
2. Загальна декларація прав людини (ООН, 1948). Права людини. Міжнародні договори України. Декларації, документи: Збірник. К., 1992.
3. Конвенція МОП № 102 "Про мінімальні норми соціального забезпечення". Міжнародне законодавство про охорону праці і Конвенції та рекомендації МОП. К.: Основа, 1997. Т. 3. С.249.
4. Конвенція МОП № 128 "Про допомоги по інвалідності, по старості і у випадку втрати годувальника". Міжнародне законодавство про охорону праці і Конвенції та рекомендації МОП. К.: Основа, 1997. Т. 3. С. 249.
5. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР (у ред. від 15.11.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр>
6. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 № 2017-III (у ред. від 26.06.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>
7. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 № 2811-XII (у ред. від 15.11.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2022-п>
8. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 № 1768-III (у ред. від 01.01.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
9. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 № 2109-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>
10. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18.05.2004 №1727-IV . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15>
11. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 № 2262-XII (у ред. від 01.01.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12>
12. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 05.11.1991 № 1788- XII (у ред. від 14.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>
13. Про проект Концепції соціального забезпечення населення України: Постанова Верховної Ради України від 21.12.1993 № 3758-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 6. Ст. 31.
14. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII (у ред. від 01.01.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>

15. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (у ред. від 15.11.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
16. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 № 3551-XII (у ред. від 15.04.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12>
17. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 № 796- XII (у ред. від 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12>
18. Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей: Розпорядження КМУ від 26.08.2020 № 1057-р. Урядовий кур'єр. 2020. № 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-2020-p>
19. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 р.: Розпорядження КМУ від 14.04.2021 № 366-р. Офіційний вісник України. 2021. № 36. Ст. 2154
20. Про схвалення Стратегії формування системи повернення з військової служби до цивільного життя на період до 2033 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: 451 Розпорядження КМУ від 31.12.2024 № 1350-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1350-2024-p>
21. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947- III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

Основна література

1. Соціальний захист учасників бойових дій та членів їх сімей : довідник з одержання державних послуг / за заг. ред. М. С. Долинської. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025. 152 с.
2. Право соціального захисту: навч. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти галузі знань 08 – Право, спец. 081 – Право/ Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко [та ін.]; за заг. ред. Г. І. Чанишевої ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2024. 202 с.
3. Бутинська Р. Проблеми трудового права та соціального захисту: навчальний посібник: вид-во Растр-7, 2023. 288 с.
4. Право соціального забезпечення: навчальний посібник / Г.І. Чанишева, І.В. Лагутіна, К.В. Бориченко, В.С. Тарасенко, Є.В. Краснов, О.С. Щукін, А.О. Гудзь, О.В. Корнілова; за заг. ред. Г.І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.
5. Соціальне забезпечення в Україні : навч. посібник / кол. авторів ; за ред. А. Я. Кузнецової, З. Е. Скринник, Л. К. Семів. Львів: Університет банківської справи, 2021. 547 с.

Додаткова література

1. Белоусов В. Д. Зміст системи соціального захисту України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2023. № 66. С. 88-91. DOI: <https://doi.org/10.32782/2307-1745.2023.66.19>
2. Белоусов В.Д. Зміст правового механізму забезпечення соціальної безпеки держави. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2024. Вип. 86. Ч. 5. С. 423-428. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.62>
3. Горбачова К.М., Кузнецова М.Ю., Гресь Н.М. Актуальні проблемні питання реалізації права на пільги як одного зі способів соціального захисту ветеранів війни в Україні. Юридичний електронний журнал №7, 220-224, (2024). DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/52> http://lsej.org.ua/7_2024/54.pdf
4. Роговенко О.В., Кузнецова М.Ю., Горбачова К.М. Правове регулювання соціального захисту членів сімей військовослужбовців Збройних Сил України у контексті реалізації Конституційного права на житло. Юридичний електронний журнал №8, 174-178, (2024). DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/38> http://www.lsej.org.ua/8_2024/40.pdf
5. Кравченко І.О, Горбачова К. М. Соціальна спрямованість принципу свободи праці в сучасних умовах розвитку держави та суспільства. №2 (2023): Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 97-100.
6. Кузнецова М.Ю., Горбачова К.М., Гресь Н.М. Актуальні проблемні питання реалізації

права на пільги як одного зі способів соціального захисту ветеранів війни в Україні. Юридичний електронний журнал №7. 2024. С. 220-224. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/52>

7. Сімакова С.І., Малишко І.В. Міжнародно-правове регулювання соціального захисту безпритульних та бездоглядних дітей в умовах війни. Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Право. 2023. Вип. 76. Ч. 1. С. 60-66. doi:10.24144/2307-3322.2022.76.1.9

8. Хортюк Н.В. Правове регулювання соціальних гарантій військовослужбовців за трудовим законодавством України: дис.... д-ра філос.: 081. Харків, 2024. 200 с.

9. Яремчук С.С., Гнатчук О.С., Шестакова К.Ю. Еволюція систем соціального захисту: від концепцій до сучасної практики. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія: Економічна. Юридична.* 2023. Вип. 38. С. 206-214. doi:10.5281/zenodo.8318761

10. Horbachova, K., Ksendzuk, V., Voitsitska, K., Kovalchuk, I., Tykhoniuk, O. (2025). Challenges of Legal Status of War Refugees and Internal Migrants: the Case of Ukraine. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 90, 63-78, DOI: 10.33788/rcis.90.4 3

11. Горбачова К.М. Держава як механізм забезпечення прав та свобод людини і громадянина. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2025, Серія Право. Випуск 92: Частина 1. 59-64. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.1.7>

12. Горбачова К.М., Моляр М.О. Інструменти адміністративно-правового захисту права незахищених верств населення, що виникли в період соціально-економічної кризи. Юридичний науковий електронний журнал №10, 179-182, (2025). DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/39> http://lsej.org.ua/10_2025/41.pdf

13. Ключко А.М., Горбачова К.М., Котко С.А. Особливості соціального статусу внутрішньо-переміщених осіб під час воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал №10, 150-153, (2025). DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/32> http://lsej.org.ua/10_2025/34.pdf

14. Горбачова К.М., Озеров І.І. Особливості правового регулювання соціальної допомоги постраждалим в період воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал №9, 87-89, (2025). http://lsej.org.ua/9_2025/19.pdf DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-9/17>

15. Горбачова К.М. Державна політика з питань соціального захисту деяких категорій населення. Юридичний науковий електронний журнал № 6, 115-119, (2025) DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-6/23> http://lsej.org.ua/6_2025/25.pdf

Інформаційні ресурси:

1. <http://portal.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <https://www.president.gov.ua> – Офіційне інтернет-представництво

Президента України.

3. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
4. <http://land.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії
5. <http://www.pravoua.com.ua> – Офіційний сайт журналу «Право України».
6. <http://www.yurpractika.com> – Сайт газети «Юридична практика».
7. <http://lib.rada.gov.ua> – Сайт бібліотеки Верховної Ради України.
8. <http://www.nbu.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І.

Вернадського.

Рецензія на робочу програму (силабус) ОК ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Розроблену викладачем кафедри приватного та соціального права К. ГОРБАЧОВОЮ

(назва)

(ПІБ)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	✓		

Член проєктної групи ОП «Соціальне забезпечення» Наталія ВОЛЧЕНКО

(назва)

(ПІБ)

(підпис)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	✓		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	✓		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	✓		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	✓		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	✓		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	✓		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	✓		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	✓		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	✓		
Література є актуальною	✓		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	✓		

Рецензент (викладач кафедри) ПтаСП
(назва)

В. СТРЕЛЬНИК
(посада, ПІБ)

(підпис)